

Meiningar og kjak

KLUMMAN

Simona
Weihe

Sorgblið ársbyrjan

Jólini og nýggjárið eru farin afturum. Tey kundu ikki fallið betur í vikuni enn tað sama. Nærum tvær vikur feriu á miðjum vetri. Væl hvíld og eftir nógvan jólahugna skuldi tað verið gott at koma í gongd aftur, og tað er tað eisini. Tó tykist tað mær eitt sindur sorgblítt at byrja eitt nýtt ár. Harafturat er januar eisini ein keðiligur mánaður, haldi eg.

Kjak og viðmerkingar í miðlunum gera ikki byrjanina lættari! Tað kann tykjast sum halgilótir frá mínari síðu, men Harra mín Gud. Flóttafólk og eldri og gomul: Um vit skulu taka ímóti flóttafólki og um eldri fólk kunnu takast í álvara! Flóttafólkamálið er avgjørt viðkomandi, men í heila tikið at kjakast um tað seinna! Og alt drigið niður á eitt lágt støði.

Men álikavæl, eitt nýtt ár kann verða ein nýggj byrjan við nýggjum málum. Ikki minst tá tað eisini er valár. Einum seksti flóttafamiljum skuldu vit kunnað tikið ímóti, varð sagt. Er tað sagt við tí besta í hyggju, tá tú hevur havt eina uppskrift uppá, hvussu tað skal gerast bara liggjandi í skuffuni í eini fyra ár? Eg ivist. Sum við nýggjárslyftum og málum, so eru tey ring at halda.

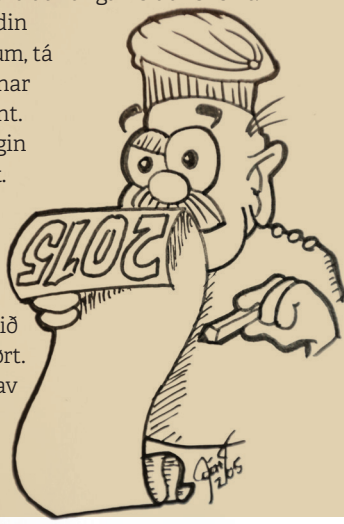
Í Visjón 2015 var eitt av málunum fleiri lesandi. Málið er ikki rokkið, tó at tað gongur rætta vegin, staðfesti pápin at visjónini í Degi og viku. Nakrar dagar frammanundan vóru politisku ungmannafeløgini samd um, at ov nógv ung fara í miðnáms-skúlarnar! Ljóðaði sum dapurt ekkó frá farnari øld.

Ja, andsagnirnar eru nógv. Skúlin er eisini eitt gott dømi. Næmingarnir fáa meira burturúr, verða skúlarnir samanlagdir í stórar eindir, verður ført fram. Tó velja nógv, sum hava bestu ráðini og sambondini, at koyra síni børn í smáar privatskúlar. Hetta sæst í til dømis Danmark. So helst fáa lands- og kommunukassar eisini nakað burtur úr skúla-samanleggingum.

Soleiðis kanst tú blíva við: Eldrabylgjuni ella eldrabyrðuni – tað velst um hugburð – henni skulu vit gera okkum klár til at taka ímóti. Gott hugskot. Men tær nýtist ikki at vera matematiskt gávað fyri at síggja, hvussu myndin sær út um til dømis 50 ár, tá pensionistarnir fáa síni uppspardu 15 prosent útgoldin. Hon man fara at hanga heldur skeivt.

Neyvan verður myndin heldur vøkur hjá øllum, tá tær lægstu inntøkurnar skulu av við 15 prosent.

Men tað er als ongin orsök til at falla í fátt. Líka so óheppið sum tað ofta er, at vit í Føroyum ikki fáast við langsiktaðan politikk, líka so heppið kann tað vera viðhvørt. Vit byrja bara aftur av nýggjum!

Helgi Abrahamsen løgtingsmaður

Tann 7. mai 2014 var atkvøðugreiðsla í løgtinginum um at yvirtaka útlendingamál og marknaeftirlit. 10 løgtingslimir úr Tjóðveldi, Javnaðarflokkinum og Framsókn atkvøddu fyri uppskotinum, meðan 19 atkvøddu ímóti. Høvdu bara fimm av teimum, sum henda dagin trýstu á nei knøttin, ístaðin atkvøtt ja, so høvdu Smyril Line og Atlantsflog havt ein ovurstóran trupulleika frá 1. januar 2015.

Schengen økið

Tá vit flyta okkum millum lond verður stórir munur gjørdur á, um vit halda okkum innanfyri ella fara út um sokallaða Schengen-økið. Schengen-økið umfatar flestu londini í ES og eisini nøkur lond, sum ikki eru partur av ES. Innan fyri hetta økið kunnu vit ferðast frítt, tað vil siga, at okkum nýtist ikki at hava pass, men fara vit útum økið, skulu vit kannast gjølla bæði við fráferð og komu.

Føroyar eru partur av Schengen-samstarvinum, men yvirtaka vit útlendingamál og marknaeftirlit, uttan at hava fingið eina sjálvstøðuga avtalu við Schengen, so eru vit ikki partur av hesum samstarvinum longur. Tað merkir, at vit kunnu tá ikki ferðast frítt til okkara grannalond uttan pass. Høvdu bara fimm tinglimir atkvøtt øðrvísi í mai, so vóru vit í tí støðuni nú.

Vanlukka fyri Atlantsflog og Smyril Line

Fyri Atlantsflog og Smyril Line hevði hetta verið ein vanlukka. Smyril Line roknar við at skula brúka millum 4 og 6 tímar longri í hvørjari havn, og av somu orsök hevði verið neyðugt at sett ferðina á skipinum upp, og tað hevði økt munandi um oljuútreiðslurnar. Rokningin fyri tað hevði endað hjá ferðafólkunum. Verandi summarferðasetlan hevði als ikki kunna verið hildin, um hetta vóru treytirnar.

Í Kastrup rokna tey við, at eitt flogfar sum kemur úr einum landi, sum ikki er í Schengen-samstarvinum tekur ein hálvan tíma longri at avgreiða. Eisini tað kostar pengar,

sum ferðafólkini í seinasta enda mugu gjalda.

Felags fyri bæði Smyril Line og Atlantsflog er eisini, at fysisku karmarnir til at avgreiða eitt tílíkt eftirlitið eru ikki til staðar. Neyðugt hevði tí verið at gjørt sera stórar útbyggingar bæði í Havn og í Vágum, umframt í havnunum uttanlands, sum Norrøna siglir til.

Pass-eftirlit er annað enn samleikapróg

Eg havi hoyrt onkran politikara sagt í ramasta álvara, at pass-eftirlit er longu á flogvøllinum í Vágum, tí hvørja ferð vit fara uttanlands, so skulu vit vísa passið fram, men hetta er ein stór misskiljing. Skipanin sum er nú hevur einki við pass-eftirlit at gera. Talan er harafturímóti um eitt ynski hjá flogfelagnum um at ferðafólk vísa samleikapróg fyri at tryggja, at tann sum kekkar inn, er sami persónur sum eigur ferðaseðilin. Veruligt pass-eftirlit er munandi meira umfatandi enn so, og eingin má halda, at tað eru starvsfólk hjá Atlantsflogi og Smyril Line sum umsita marknaeftirlitið í Føroyum.

Ver við í kjakinum!

Send teldupost til post@sosialurin.fo

Fimm atkvøður frá eini vanlukku

Málið liggur aftur í løgtinginum

Málið um at yvirtaka útlendingamál og marknaeftirlit er eitt afturvendandi mál, sum javnan verður viðgjørt í løgtinginum. Tann 22. februar 2012 atkvøddi løgtingið um at yvirtaka hesi málsøkini, og tá atkvøddi onkur í samgonguni fyri uppskotinum. Tann 26. september 2011 restaði bara ein atkvøða í, at uppskotið varð samtykt.

Nú liggur sama uppskot aftur í løgtinginum og bíðar eftir enn eini atkvøðugreiðslu. Fleiri av teimum, sum fyri góðum hálvum ári síðani atkvøddu ímóti uppskotinum, søgdu undir fyrstu viðgerð, at tey gingu inn fyri at yvirtaka málsøkið. Verður uppskotið samtykt, uttan at avtala er fingin í lag við Schengen, so kunnu vit gloyma alt reyp um tjóðarflogfelag, flaggskip og bílgar ferðaseðlar, tí tá hevur tann misskilta nationalisman enn einuferð megnað at skapt okkum ein stóran og óneyðugan trupulleika.

Nýggjársrøða løgmans

Eli Brimsvík

Í løgmansrøðuni á nýggjársinum nevndi Kaj Leo Holm Johannesen í einum broti, at Føroyar áttu - í størri mun - at tikið sær av flóttarfólki. Tað er møguligt, at vit eiga at umhugsa hetta uppskotið.

Vit vita, at flestu føroyingar eru sinnaðir at hjálpa fólki í neyð, eisini teimum, sum eru í neyð úti í heimi.

Vit eiga tó at verða sera varin við, hvussu vit gjøgnumføra hetta. Eru tað menniskju, sum veruliga eru í neyð, eiga vit sjálvandi at hjálpa, men tað má á ongan hátt verða so, at slúsurnar verða opnaðar uppá víðan vegg. Eisini má tað verða eitt ófrávikiligt krav, at landsins lógir - á allan hátt - skula haldast, og hvat ein møgulig avleiðing verður, um

lógin ikki verður hildin.

Men helst standa nógv spyrjandi, tí vit vita, at føroyska samfelagið ikki altíð er sinnað at hjálpa okkara egnu borgarum, tá neyð leikar á. Upp undir jól uppliva vit - á hvørjum ári - hvussu stór neyðin er hjá pørtum av okkara egna fólki. Her er talan um fólk, sum almennu Føroyar ikki vilja hjálpa, og tí mugu privatfólk taka sær av hesum trupulleika.

Tað átti at verið óneyðugt at mint løgmann á hesi viðurskipti.

Løgmaður er ikki verri staddur enn so, at hann veit, at tað er langt ímillum nøkur kensluborin orð í eini røðu á nýggjársinum og ítøkiliga veruleikan.

Eg loyvi mær her at greiða frá einum ítøkilgum dømi, sum eg havi verið vitni til.

Talan er um eina útlenska familju, trý fólk, sum í jólamánaðinum setti seg í samband við

meg, tí tey vóru í neyð.

Talan var um flóttafólk, sum vóru noydd at flyta av landinum, tí tey ikki fingi til lívsins uppihald her. Henda familja flutti til eitt annað norðurland og hevði ongar trupulleikar at fáa hjálp har.

Hetta var ein familja, sum hevur búð og arbeitt í Føroyum í 12 ár, og høvdu klárað seg væl í her. Men ein arbeiðskaði, sum maðurin fekk á einum føroyskum virki, viðførdi, at hann ikki gjørdist fult arbeiðsførur aftur. Maðurin fekk tilkent líka yvir 3.000 kr. um mánaðin í fyritiðarpensjón. Upp á fyrispurning, hvi hann fekk so lítið, var svarið, at hann ikki hevði rætt til fulla fyritiðarpensjón, tí hann ikki hevði arbeitt her í 40 ár.

Henda familjan kom umvegis Danmark til Føroya fyri at fáa eina framtíð saman her. Tá vit sum samfelag bjóða hesum fólki at koma inn í

okkara land, noyðast vit eisini at góðtaka, at hesi fólk skula hava til lívsins uppihald, eisini tá sjúka og aðrir trupulleikar raka. Vit eiga at gera okkum greitt sum samfelag, at tað kostar, at taka ímóti flóttafólki.

Vit vita um útlendingar, sum hava starvast í fleiri áratíggju í Føroyum, og goldið øll gjøld til samfelagið, men sum enn ikki hava fingið pensjónsviðurskiptini upp á pláss. Trupulleikin liggur ikki hjá teimum, men hjá okkara egnu myndugleikum.

So her átti at verið lætt hjá løgmanni at farið til verka. Hetta átti at verið ein einföld søk.

Eg ynski øllum føroyingum eitt gott og eydnuberandi nýggjár. Mínir tankar leita eisini til tey, sum eru komin til Føroya, tí tey máttu fara frá hús og heimi í egnum landi.